

פריבילגיות מדומות

שכן רוב החיילים המשוחררים לא ייהנו מהצעות כאלה. בכך תיווצר אפליה חדשה, בין החיילים המעטים שיפיקו תועלת מהעדויות בשירות הציבורי לבין אלפי החיילים המשוחררים שלא ינסו להצטרף לשירות הציבורי (או שהיו מתקבלים לשירות גם ללא החוק).

שירות החובה בצה"ל מציב בפני מדינת ישראל בעיה חמורה של אפליה קשה ואי-צדק זועק. זה שנים יורד בהתמדה אחוז המתגייסים לשירות חובה, ולא ירחק היום שבו יגידו רק כ-50% בלבד מכני המחזור לשירות חובה.

ברור שהמשרתים בצה"ל מקופחים לעומת אלה הפטורים מהשירות או שמצאו דרך להתחמק ממנו. שירות החובה מהווה מס כבד. חיילי שירות חובה מפסידים אפשרות להשתכר במשך תקופת השירות, לרכוש השכלה או מקצוע, וניתן להעריך שערכן הכלכלי של שלוש שנות שירות הוא בסדר גודל של מאות אלפי שקלים. זאת שעה שאלה שאינם משרתים בצה"ל פטורים ממש זה.

הפתרון הפשוט הוא לשלם לחיילים בשירות חובה תשלום העולה במידה ניכרת על מה שמשולם להם כיום. ברור גם שכלל ההתשלום יהיה גבוה יותר, כך יופחת נטל המס שהם נושאים בו.

דא עקא, שמבחינת האוצר המס המוטל על חיילי שירות חובה הוא המס האידיאלי. זהו "מס עובר", המתקבל לא על ידי גביית כספים אלא על ידי גביית עבודה קשה, הכרוכה לא אחת בסכנת חיים. כיוון שכך, המס לא רשום בחשבונות הלאומיים, וכאשר בודקים את גובה המס בישראל מתעלמים ממנו לחלוטין. אין פלא שהאוצר לא מעוניין לשאת בתשלום הראוי לחיילי שירות, וגם משרד הביטחון איננו להוט לעשות זאת. כרגע מהווה שירות החובה תוספת מוסווית לתקציב הביטחון, ומן הסתם אין למשרד הביטחון עניין לצמצם את התוספת המוסווית הזאת או להופכה לגלויה, ואולי הוא חושש שיהיה עליו לשאת לפחות בחלק מהתשלום.

כיוון שכך צצים רעיונות מגוונים. אפשר להציע לחיילים משוחררים עדיפות בהקצאת קרקעות של מנהל מקרקעי ישראל. אפשר להציע להם עדיפות בקבלה לעבודה בשירות הציבורי, כפי שנקבע בהצעת החוק של ישראל ביתנו. אפשר להעלות רעיונות נוספים ככיוון זה, למשל, עדיפות בתור לתחבורה ציבורית, בחדרי מיון בבתי חולים וכו'.

היתרון הגדול של כל ההצעות הללו הוא שנדרמה לפחות שהן אינן עולות כסף, ואוצר המדינה איננו נדרש לשאת בהוצאה מיידית. לעומת זאת נזקן עולה בהרבה על תועלתן. תרומתן לחיילים המשוחררים היא דלה, שלא לומר אפסית,

כרגע מהווה שירות החובה תוספת מוסווית לתקציב הביטחון, ומן הסתם אין למשרד הביטחון עניין לצמצם את התוספת המוסווית הזאת או להופכה לגלויה

אולם בעוד שהתועלת שבהצעה של ישראל ביתנו היא דלה, נזקה כבד. יש לחברה הישראלית עניין לשלב חריגים, ערבים ואנשים בעלי מוגבלויות בתעסוקה במשק. הצעת החוק מנוגדת לאינטרס זה. אנו עדים להקצנה בחלקים לא מבוטלים בציבור הערבי, והתנהגות דוגמת זו של חברת כנסת ערבייה, המשתתפת במשט הטורקי לעזה, היא מקור ממת. אולם הצעת החוק של ישראל ביתנו רק תתרום להקצנה נוספת בציבור הערבי ולחיווקם של הגורמים הקיצוניים בתוכו.

קיפוחם של החיילים בשירות חובה הוא אכן נושא שראוי לעסוק בו, ולישראל ביתנו יש כיום כוח פוליטי שבאמצעותו תוכל לתרום לנושא בדרך המלך, כלומר בקיצור השיירות הצבאי, העלאה משמעותית בשכר החודשי המשתלם לחיילים, הגדלת מענק השחרור לרמה של שלוש שנות שכר לימוד אוניברסיטאי (למשרתים שלוש שנים) גם למי שאיננו פונה ללימודים אקדמיים.

מוטב ללכת בדרך זו, במקום לחפש דרכי עקיפין של הענקת העדויות, היוצרות אשליה של טיפול בנושא ללא עלות, אך אינן פותרות את הבעיה ועלולות בסופו של דבר לגבות מחיר כבד. ■

דעות אחרונות

20.6.2011